

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: P. P.**, zastoupený JUDr. Ing. Tomášem Bouzkem, advokátem se sídlem Česká ul. 43, České Budějovice, proti **žalovanému: Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 2. 2008, č. j. KUJCK 616/2008 OKZU/6, PID: KUJCP00G11B1, ve věci zrušení živnostenského oprávnění k podnikatelské činnosti, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 6. 2008, č. j. 10 Ca 72/2008 - 21,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 6. 2008, č. j. 10 Ca 72/2008 - 21, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým tento soud zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihočeského kraje, odboru krajského živnostenského úřadu (dále jen „žalovaný“), ze dne 29. 2. 2008, č. j. KUJCK 616/2008 OKZU/6, PID: KUJCP00G11B1. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Magistrátu města České Budějovice, obecního živnostenského

úřadu (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 16. 11. 2007, č. j. Ž-01/07/20080/III-Va, kterým bylo stěžovateli zrušeno živnostenské oprávnění s předmětem podnikání „Přípravné práce pro stavby“ podle § 58 odst. 1 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“), z důvodu ztráty bezúhonnosti jako nutné podmínky pro výkon podnikatelské činnosti.

Jako právní důvody kasační stížnosti stěžovatel uvedl důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítá nesprávné právní posouzení věci, a to konkrétně § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona. Stěžovatel tvrdí, že druhá podmínka tohoto ustanovení, tj. podmínka souvislosti skutkové podstaty trestného činu s podnikáním, která je zákonem vyžadována pro naplnění ztráty bezúhonnosti pro účely živnostenského zákona vedle podmínky spáchání úmyslného trestného činu, není v daném případě naplněna, a proto nemohlo být žalobci živnostenské oprávnění zrušeno. Zároveň zdůrazňuje, že skutková podstata trestného činu úvěrového podvodu obecně s podnikatelskou činností nesouvisí. Objektivní stránka trestného činu úvěrového podvodu neobsahuje požadavek, aby byl čin spáchán při podnikání nebo v souvislosti s ním.

Stěžovatel dále nesouhlasí s aplikací judikátu publikovaného pod č. 876/2006 Sb. NSS krajským soudem na danou věc a v něm užitého problematického extenzivního výkladu zákona v neprospěch stěžovatele. Právní názor Krajského soudu v Ostravě uplatněný v citovaném judikátu, že ke ztrátě bezúhonnosti ve smyslu předmětného ustanovení dojde při spáchání nejen trestných činů, jejichž znakem skutkové podstaty je podnikání (trestné činy hospodářské), ale i takových trestných činů, které mají souvislost s podnikatelskými aktivitami konkrétní osoby, se na něj nevztahuje. Stěžovatel tvrdí, že v daném případě není naplněna zmiňovaná souvislost jeho konkrétní trestné činnosti s jeho podnikatelskou činností tak, jak byla naplněna v citovaném judikátu. Dále uvádí, že čin spáchal před několika lety v době, kdy vůbec nepodnikal, žádná souvislost s podnikatelskou činností tu nebyla dána, podnikatelská činnost dokonce nebyla ani podmínkou poskytnutí úvěru.

Stěžovatel opakovaně namítá, že z odůvodnění rozsudku krajského soudu („...jsou zde dány důvodné pochybnosti o jeho osobních předpokladech pro výkon podnikatelské činnosti... V zájmu společnosti je eliminovat podnikání těch podnikatelů, jejichž vlastnosti nedávají záruku řádného výkonu podnikatelské činnosti, jenž by byl v souladu s pravidly etiky“, jsou dány „pochybnosti o jeho možném poctivém jednání v budoucnu vůči svým obchodním partnerům či správním orgánům“ při podnikatelské činnosti) nevyplývá žádná konkrétní souvislost spáchaného trestného činu s jeho dosavadními podnikatelskými aktivitami ve smyslu citovaného judikátu, soud se pouze obává, že by mohlo dojít k recidivě při dalším podnikání stěžovatele. Dle stěžovatele nelze na základě těchto argumentů dospět k závěru, že jde o

souvislost s podnikatelskou činností, proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti ze dne 11. 8. 2008 vyplývá, že žalovaný se plně ztotožňuje s odůvodněním rozsudku krajského soudu, který dospěl k závěru, že skutková podstata spáchaného trestného činu úvěrového podvodu s podnikatelskou činností souvisí. Žalovaný doplňuje, že podvodné chování a jednání stěžovatele nelze směřovat pouze do soukromé sféry a nelze je abstrahovat od jeho postupů v dalších činnostech, ať již vykonávaných v pracovněprávních vztazích či při provozování podnikatelské činnosti. Žalovaný podotýká, že vzhledem k tomu, že stěžovatel ve své kasační stížnosti neuvedl žádné jiné důvody než ty, které uvedl v žalobě podané krajskému soudu, dopouští se stejného pochybení, ke kterému se žalovaný již vyjadřoval ve vydaném rozhodnutí ze dne 29. 2. 2008 a ve vyjádření k žalobě ze dne 12. 5. 2008. Žalovaný tvrdí, že ze strany stěžovatele došlo k nesprávnému pochopení § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona, který nerozlišuje, zda byl trestný čin spáchán podnikatelem či osobou, která podnikatelem není, a rovněž tak došlo k nepochopení přesné dikce tohoto ustanovení, které nestanoví souvislost spáchaného trestného činu s podnikáním, nýbrž souvislost skutkové podstaty spáchaného trestného činu s podnikáním. Námitka stěžovatele, že trestný čin nespáchal jako osoba podnikající, tak vychází z mylného výkladu předmětného ustanovení živnostenského zákona. Žalovaný zdůrazňuje, že není pochyb o tom, že se stěžovatel podvodného trestného jednání dopustil, ani o tom, že speciální skutková podstata úvěrového podvodu byla obsažena v trestním zákoně ke dni spáchání trestného činu a doplňuje „obecnou skutkovou podstatu trestného činu podvodu v § 250b trestního zákona“. Žalovaný v této souvislosti zdůrazňuje, že v podnikatelském prostředí nemá podvodné jednání podnikajících osob místo. Stěžovatelova trestná činnost zakládá pochybnosti o jeho „*možném poctivém jednání*“ v budoucnu, proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Z obsahu předloženého správního a soudního spisu vyplývá následující:

Žalobci vzniklo 1. 2. 2007 živnostenské oprávnění k provozování podnikatelské činnosti s předmětem podnikání „Přípravné práce pro stavby“ osvědčené živnostenským listem ze dne 13. 2. 2007, č. j. Ž-01/07/02708. Na základě pravomocného trestního příkazu Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 8. 2007, č. j. 32 T 112/2007-57 (dále jen „trestní příkaz“), kterým byl stěžovatel uznán vinným, že při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje, a tím spáchal trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, v platném znění (dále jen „trestní zákon“), a za to byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců s tím, že se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v délce 15 měsíců, zahájil Magistrát města České Budějovice, obecní živnostenský úřad, dne 23. 10. 2007 se stěžovatelem správní řízení ve věci zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 1 písm. a) s

odvoláním na § 6 odst. 1 písm. c) v návaznosti na § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona, z důvodu ztráty bezúhonnosti jako všeobecné podmínky provozování živnosti dle § 6 odst. 1 písm. c) živnostenského zákona. Správní orgán I. stupně po zahájení řízení zrušil stěžovatelovo živnostenské oprávnění k podnikatelské činnosti rozhodnutím ze dne 16. 11. 2007, č. j. Ž-01/07/20080/III-Va.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, v němž především tvrdil, že nebyla naplněna druhá podmínka § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona, nutná pro zrušení živnostenského oprávnění, a sice podmínka souvislosti trestné činnosti s podnikáním odsouzeného, a proto mu nemohlo být živnostenské oprávnění zrušeno. Stěžovatel nepovažuje druhou podmínku za prokázanou na základě toho, že by souvislost skutkové podstaty s podnikáním měla být prokázána ze skutečnosti, že při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje. Stěžovatel tvrdil, že úmyslné uvedení nepravdivých údajů při uzavírání úvěrové smlouvy pro poskytnutí drobného spotřebitelského úvěru (uvedl nepravdivé údaje o svém zaměstnání) je sice znakem skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu, rozhodně však nezakládá souvislost skutkové podstaty trestného činu s podnikáním stěžovatele, neboť skutková podstata úvěrového podvodu obecně s podnikatelskou činností nesouvisí. Není zde ani dána souvislost konkrétní trestné činnosti s jeho podnikatelskou činností, mimo jiné i proto, že daný trestný čin byl spáchán před několika lety, kdy stěžovatel ještě nepodnikal.

Žalovaný po přezkoumání napadeného rozhodnutí správního orgánu I. stupně dospěl k závěru, že správní orgán I. stupně rozhodl v souladu s živnostenským zákonem. Nad rámec argumentace správního orgánu I. stupně uvedl, že při posuzování ztráty bezúhonnosti podnikatele je zapotřebí připomenout, že mezi trestné činy, jejichž skutková podstata s podnikáním jako takovým souvisí, patří zejména trestné činy proti hospodářské kázi a proti majetku. Úvěrový podvod je zařazen mezi trestné činy proti majetku. Trestný čin úvěrového podvodu dle § 250b odst. 1 trestního zákona je charakterizován uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčením podstatných údajů při sjednávání úvěrové smlouvy či žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace. Podstatou spáchaného trestného činu je podvodné jednání při sjednávání úvěrové smlouvy spočívající v uvedení nepravdivých údajů a mající za cíl získání peněžních prostředků od poskytovatele úvěru. Vzhledem k výše uvedenému je tedy nepochybné, že skutková podstata trestného činu, který podnikatel spáchal, s podnikáním souvisí, a podnikatele tedy nelze ve smyslu živnostenského zákona považovat za bezúhonného.

Žalovaný nepovažoval za důvodnou námitku, že skutková podstata trestného činu s podnikatelskou činností nesouvisí, jelikož se ho může dopustit jakákoliv trestně odpovědná osoba úmyslným uvedením nepravdivých údajů při sjednávání úvěrové smlouvy, a to nezávisle na tom, zda je či není podnikatelem.

Rovněž tvrzení stěžovatele, že se dopustil této trestné činnosti v době, kdy nepodnikal, a žádná souvislost s podnikatelskou činností tedy nebyla dána, nemůže obstát v návaznosti na uvedené ustanovení živnostenského zákona. Při posuzování ztráty bezúhonnosti podnikatele dle živnostenského zákona není rozhodující, zda fyzická osoba v době spáchání trestného činu byla či nebyla podnikatelem. Pravomocné rozhodnutí soudu o spáchání trestné činnosti, kvalifikace trestného činu a vyslovení trestu, je dostatečným podkladem pro zahájení správního řízení ve věci zrušení živnostenského oprávnění podnikatele a rovněž dostatečným podkladem pro zrušení jeho živnostenského oprávnění.

Žalovaný na základě výše uvedeného neshledal na postupu a meritorním rozhodnutí správního orgánu I. stupně žádné pochybení, které by mohlo vést ve svém důsledku ke zrušení rozhodnutí, a proto odvolání zamítl shora uvedeným rozhodnutím ze dne 29. 2. 2008.

Proti tomuto rozhodnutí brojil stěžovatel žalobou, ve které uvedl stejné žalobní důvody jako námitky v rámci odvolání proti rozhodnutí žalovaného, týkající se především podle stěžovatele nesprávného právního posouzení věci, konkrétně § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona. Dále namítl, že správní orgán I. stupně usoudil naplnění obou podmínek pro ztrátu bezúhonnosti vyplývajících z předmětného ustanovení, nicméně prokázání druhé z podmínek, tedy souvislost skutkové podstaty trestného činu s podnikáním, usoudil ze skutečnosti, že podnikatel při svém sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje.

Krajský soud tuto žalobu zamítl. Ve svém odůvodnění uvedl, že na základě trestního jednání stěžovatele jsou dány důvodné pochybnosti o jeho osobnostních předpokladech pro výkon podnikatelské činnosti. Podnikatelské prostředí předpokládá na straně podnikatelů dodržování nejen právních předpisů, ale i nepsaných pravidel obchodní etiky. Skutečnost, že se stěžovatel již dopustil jednání se záměrem obohatit se na úkor jiného, zakládá pochybnosti o jeho možném poctivém jednání v budoucnu vůči svým obchodním partnerům či správním orgánům v případě zachování jeho živnostenského oprávnění a jeho výkonu. Na základě toho spatřuje krajský soud souvislost mezi skutkovou podstatou trestného činu úvěrového podvodu stěžovatele a jeho podnikatelskou činností. Námitku, že se stěžovatel nedopustil trestného činu při výkonu své podnikatelské činnosti, považuje krajský soud za právně bezpředmětnou. Zákon nestanoví nutnou souvislost mezi trestným jednáním a podnikáním v konkrétním případě pro naplnění podmínek ztráty bezúhonnosti. To podkládá i rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 23. 5. 2007, č. j. 30 Ca 300/200 - 40 (správně č. j. 30 Ca 300/2005 - 40, pozn. Nejvyššího správního soudu), ve kterém je stanoveno, že splnění podmínky bezúhonnosti pro provozování živnosti musí živnostník splňovat bez ohledu na to, zda fakticky v době spáchání trestného činu ve smyslu § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona podniká. Krajský soud na

základě uvedených důvodů dospěl k závěru, že stěžovatel pozbyl jednu z podmínek výkonu živnosti – bezúhonnost - proto správní orgán I. stupně i žalovaný rozhodly v souladu s § 58 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona, když zrušily stěžovatelovo živnostenské oprávnění.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, přičemž vycházel ze skutečností vyplývajících ze správního spisu i z právní úpravy upravující danou problematiku.

Podle § 6 odst. 1 živnostenského zákona je jednou ze všeobecných podmínek provozování živnosti fyzickými osobami, pokud tento zákon nestanoví jinak, i bezúhonnost podle písm. c) tohoto ustanovení.

Podle § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona se za bezúhonného pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním a na který se nevztahuje písmeno a), které stanoví, že za bezúhonného se nepovažuje pro účely tohoto zákona ten, kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku.

Podle § 58 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona živnostenský úřad příslušný podle § 45 odst. 1 nebo § 50 odst. 1 téhož zákona zruší živnostenské oprávnění, jestliže podnikatel již nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1 písm. c) téhož zákona.

Podle § 250b trestního zákona spáchá úvěrový podvod ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.

Podle § 3 odst. 3 trestního zákona k trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení stížní námitky, že napadený rozsudek spočívá v nesprávném právním posouzení věci, konkrétně ve vztahu k § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona.

Podle tohoto ustanovení podnikatel přestává být bezúhonným pro účely živnostenského zákona, jestliže byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním. V souzené věci není pochyb o tom, že stěžovatel spáchal trestný čin úvěrového podvodu. Tento trestný čin je úmyslným trestným činem, jak vyplývá z dikce § 250b trestního zákona ve

spojení s § 3 odst. 3 téhož zákona. Je proto patrné, že první podmínka § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona je bezpochyby splněna. Pro aplikaci předmětného ustanovení na danou věc je však nutno prokázat i naplnění druhé podmínky zakotvené v § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona, tj. že se jedná o úmyslný trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním. Pouze prokázáním souvislosti skutkové podstaty spáchaného úmyslného trestného činu s podnikáním lze dospět k závěru, že stěžovatel pozbyl jednu z nutných podmínek pro provozování živnosti – bezúhonnost – v důsledku čehož dochází ke zrušení živnostenského oprávnění podnikatele podle § 58 odst. 1 živnostenského zákona.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že vzhledem k neurčitosti sousloví „*skutková podstata souvisí s podnikáním*“ tak, jak je uvedeno v § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona, je nutno předmětné ustanovení zákona vykládat zejména ve světle nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, v němž se Ústavní soud vyjadřoval k otázce ústavnosti § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, a především pak v souladu s tam uvedeným testem proporcionality. V citovaném nálezu Ústavní soud mimo jiné odkázal na svůj náleze ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 38/04, publikovaný pod č. 409/2006 Sb., ve kterém se zabýval řešením ústavnosti podmínky bezúhonnosti zemědělského podnikatele zakotvené v § 2e odst. 1 písm. c) a navazujícím § 2e odst. 5 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, s účinností do 29. 6. 2007, jako podmínky z pohledu navrhovatele nepřiměřené a protiústavně bránící v přístupu k podnikání bez toho, aby takové omezení základního práva bylo nutné a ospravedlnitelné z hlediska veřejného zájmu. Ústavní soud v takové situaci standardně prověřil ústavnost omezení základních práv testem proporcionality.

Tento test, který již podrobně rozebral Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, publikovaném pod č. 405/2002 Sb., zahrnuje „*tři principy, resp. kritéria posuzování přípustnosti zásahu. Prvním z nich je princip způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku. Dále se pak jedná o princip potřeby, dle něhož je povoleno použití pouze nejšetrnějšího - ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám - z více možných prostředků. Třetím principem je princip přiměřenosti (v užším smyslu), dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitivní, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních*“.

Pro aplikaci uvedeného testu je třeba nejprve posoudit samotnou povahu cílů, které jsou sledovány omezením základního práva podnikat ustanovením o podmínce bezúhonnosti, přičemž tyto cíle musí obstát při testu proporcionality. Omezení základního práva podnikat, zakotveného v čl. 26 Listiny základních práv a

svobod, je nezbytné konfrontovat s požadavkem jeho potřebnosti, vhodnosti, šetrnosti a přiměřenosti.

Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné užít testu proporcionality i v nyní projednávané věci, a to při výkladu § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona a jeho aplikaci na konkrétní případ. Vzhledem k tomu, že tomuto testu musí odpovídat sám normativní právní předpis, tedy předmětné ustanovení živnostenského zákona, aby svým zněním vyhovovalo požadavku ústavnosti, je logické, že i jeho výklad musí být veden ve stejném smyslu.

V souladu s výše předestřeným vymezil Nejvyšší správní soud nejprve cíl sledovaný zakotvením podmínky bezúhonnosti v předmětném ustanovení, tj. omezení základního práva podnikat. Jak stanoví nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, smyslem a účelem této podmínky je ochrana základních práv a svobod třetích osob, jež by mohla být podnikáním provozovaným v rozporu s právem a dobrými mravy dotčena.

Podle Nejvyššího správního soudu je následně nutno pro účel souzené věci zvážit, zda má být předmětné ustanovení a jeho nejednoznačné sousloví „*skutková podstata souvisí s podnikáním*“ vyloženo v neprospěch stěžovatele, tedy šířeji, s tím, že spáchaný úmyslný trestný čin úvěrového podvodu pro soukromé účely je v souvislosti s podnikáním, či úžeji, tj. že není v souvislosti s podnikáním. Tuto úvahu je přitom nutno učinit právě s ohledem na smysl a účel podmínky bezúhonnosti omezující základní právo podnikat, jak je vymezeno výše. V případě volby širšího výkladu je nezbytné podrobit takový výklad testu proporcionality, tj. zda omezení základního práva podnikat, spočívající v podmínce bezúhonnosti pro výkon živnosti v intencích § 6 odst. 2 písm. b), s ohledem na účel tohoto omezení, není v rozporu s potřebností, vhodností, šetrností a přiměřeností omezení základního práva, jedná-li se o spáchání úmyslného trestného činu úvěrového podvodu pro soukromé účely. Jen pokud výklad takovému testu vyhoví, lze předmětné ustanovení vyložit v neprospěch stěžovatele; takový závěr je pak nutno patřičně zdůvodnit.

Úvaha správního orgánu I. stupně, že „*souvislost skutkové podstaty s podnikáním je prokázána ze skutečnosti, že podnikatel při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje, čímž spáchal trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 trestního zákona*“, je naprosto neuspokojivým zdůvodněním souvislosti skutkové podstaty daného trestného činu s aprobovanou činností stěžovatele, které nemůže ve světle výše uvedeného obstát. Tento nedostatek pak nebyl zhojen ani rozhodnutím žalovaného, který k odůvodnění správního orgánu I. stupně doplnil, že „*mezi trestné činy, jejichž skutková podstata s podnikáním jako takovým souvisí, patří zejména trestné činy proti hospodářské kázi a proti majetku, a že úvěrový podvod je zařazen mezi trestné činy proti majetku.*“

Na shora citované krajský soud navázal nesprávnou právní úvahou vztahující se k prokázání souvislosti s podnikáním, kdy *„souvislost vyvozuje ze skutečnosti, že se stěžovatel již dopustil jednání se záměrem obohatit se na úkor jiného, což zakládá pochybnosti o jeho možném poctivém jednání v budoucnu vůči svým obchodním partnerům či správním orgánům v případě zachování jeho živnostenského oprávnění a jeho výkonu“*.

Nejvyšší správní soud se s touto argumentací krajského soudu neztotožňuje a nesouhlasí s tím, že pouze na základě shora uvedeného lze dovodit souvislost mezi skutkovou podstatou trestného činu úvěrového podvodu spáchaného stěžovatelem a jeho podnikatelskou činností, neboť takový výklad je příliš subjektivní a stigmatizující. Nelze se domýšlet, jak se bude podnikatel chovat v budoucnu a *a priori* jeho chování zpochybňovat. Zdůvodnění zrušení živnostenského podnikání na takovém základě není podle zdejšího soudu přípustné.

Taková argumentace odpovídá dřívější právní úpravě § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona s účinností do 29. 2. 2000. Především znění totiž stanovilo, že za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti. V rozhodné době však již shora citované ustanovení neplatilo a jeho změna byla mimo jiné zdůvodněna v důvodové zprávě k návrhu zákona č. 356/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk PSP č. 263/0) tak, že *„nadále se nebude při posuzování bezúhonnosti zjišťovat, zda je dána obava z opakování trestné činnosti při provozování živnosti, neboť tato právní úprava umožňovala v rámci správní úvahy úřadu příliš subjektivní hodnocení“*.

Nejvyšší správní soud proto v návaznosti na výše uvedené konstatuje, že nelze dospět k závěru, že v souvislosti se spácháním trestného činu a pravomocným odsouzením podnikatele lze předpokládat, že se i v budoucnu bude chovat nečestně. Takovou úvahu označuje zdejší soud nejen za nesprávnou, čímž vyhověl námitce stěžovatele, ale navíc i za spekulativní.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že nelze v dané věci při použití výše uvedené aplikace testu proporcionality a zvážení použité argumentace jak správních orgánů, tak krajského soudu, dospět k závěru, že je možné předmětné ustanovení vyložit širěji, tj. že souvislost skutkové podstaty úmyslného trestného činu úvěrového podvodu pro soukromé účely je v souvislosti s podnikáním stěžovatele, jehož živnostenské oprávnění bylo vydáno pro provádění „Přípravných prací pro stavby“.

Podle Nejvyššího správního soudu je dále nanejvýš vhodné opakovaně odkázat na nálezn Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, spis. zn. Pl. ÚS 35/08, ve kterém jmenovaný soud rovněž uvedl, že „rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění správním orgánem je přezkoumatelné soudem, a soudem je tudíž přezkoumatelná správněprávní interpretace pojmu bezúhonnosti spácháním úmyslného trestného činu, souvisejícího s předmětem aprobevané činnosti“. Souvislost skutkové podstaty s podnikáním je tedy nutno vykládat s ohledem na aprobevanou činnost konkrétní podnikatelské osoby. Tuto souvislost je pak nutno pro případ podřazení pod předmětné ustanovení patřičně zdůvodnit. Takové povinnosti však nedostály ani žalovaný, ani krajský soud při svém přezkumu správněprávní interpretace tohoto ustanovení v souvislosti s předmětnou aprobevanou činností stěžovatele. Souvislost mezi podnikatelskou činností podnikatele a spáchaným trestným činem musí být prokázána dostatečně konkrétně tak, že v rozhodnutích správních orgánů nelze spatřovat znaky libovůle (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 A 11/2002 - 33).

Nejvyšší správní soud se dále ztotožňuje se stěžovatelem tvrzenou nesprávnou aplikací judikátu publikovaného pod č. 876/2006 Sb. NSS (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 1. 2006, č. j. 22 Ca 137/2004 - 24) na předmětnou věc. Z tohoto judikátu vyplývá, že „trestnými činy vedoucími ke ztrátě bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona nejsou pouze ty trestné činy, jejichž znkem skutkové podstaty je podnikání (trestné činy hospodářské): pro aplikaci citovaného ustanovení je podstatné, zda trestný čin má souvislost s podnikatelskými aktivitami konkrétní osoby. Za bezúhonného tak nelze považovat podnikatele, který jedním, za něž byl pravomocně odsouzen v trestním řízení, vymáhá své pohledávky“. Zdejší soud předně zdůrazňuje, že v tomto případě šlo o vymáhání pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou podnikatelskou činností. Tedy navzdory tomu, že zde podnikatel neměl jako svůj předmět podnikání žádnou činnost související s vymáháním pohledávek, souvislost s podnikáním je zde prokázána tím, že k tomuto trestnému činu došlo v souvislosti s konkrétní podnikatelskou činností, při níž vznikly podnikateli pohledávky, k jejichž vymožení podnikatel zvolil nezákonnou cestu. Žádná taková spojitost mezi úvěrovým podvodem pro soukromé účely a podnikatelskou činností stěžovatele s předmětem podnikání „Přípravné práce pro stavby“ však nebyla v dané věci prokázána.

Stěžovatel dále namítal, že nelze prokázat souvislost úvěrového podvodu s jeho podnikatelskou činností, spáchal-li ji dříve, než začal podnikat. Nejvyšší správní soud je však toho názoru, že z dikce zákona nevyplývá, že by trestná činnost, za kterou je podnikatel odsouzený a pro kterou by mohlo být podnikateli zrušeno živnostenské oprávnění, musela být nutně spáchána pouze v době, kdy podnikatel již provozoval svou živnost. Časové hledisko pro posouzení této otázky zde není rozhodující. To ostatně vyplývá i z rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 23. 5. 2007, č. j. 30 Ca 300/2005 - 40, ve kterém je stanoveno, že podmínku

bezúhonnosti stanovenou v § 6 odst. 1 písm. c) živnostenského zákona musí živnostník, má-li mít živnostenské oprávnění, splňovat jako všeobecnou podmínku provozování živnosti fyzickými osobami bez ohledu na to, zda fakticky v době spáchání trestného činu ve smyslu § 6 odst. 2 písm. b) citovaného zákona podniká. Účelem § 6 živnostenského zákona je zaručení toho, aby podnikatelé splňovali podmínku bezúhonnosti pro účel živnostenského zákona v době výkonu živnostenského oprávnění. Je-li stěžovatel odsouzen za trestný čin spáchaný v době, kdy ještě nebyl podnikatelem, na zvážení věci nemá žádný vliv. Žádoucí je bezúhonnost v předmětné době podnikání, která je vydáním trestního příkazu vyloučena, přestože se pravomocné odsouzení vztahuje na čin spáchaný dříve. Nicméně pro ztrátu bezúhonnosti je na správních orgánech, aby patřičně zdůvodnily souvislost takového trestného činu s konkrétní aprobovanou podnikatelskou činností podnikatele v intencích § 6 odst. 2 písm. b) živnostenského zákona. Je tedy nutno prokázat souvislost s konkrétními podnikatelskými aktivitami či s předmětem podnikání podnikatele. V dané věci však, jak je podrobně uvedeno výše, ani správní orgány, ani krajský soud řádně a konkrétně nezdůvodnily souvislost mezi podnikatelskou činností stěžovatele a jím spáchanou trestnou činností úvěrového podvodu.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto dle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu pro nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil a věc mu současně vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu